

→ Storbritannien efter brexit | SvD.se

Theresa May förlorade omröstningen om sitt förslag till brexitavtal i parlamentet i Hilsings. Foto: Mark Duffy/AP

Theresa Mays tid rinner ut – och nu har britererna ändrat sig om EU

Storbritannien har drabbats av ett nervöst sammanbrott. Över två år efter brexitomröstningen vet varken britererna eller parlamentet hur utträdet ska se ut. Och det är mindre än tre månader kvar. Konflikten hotar inte bara att bryta upp de två största partierna, det kan också splittra Storbritannien.

Charlotta Buxton
charlotta.buxton@svd.se

LONDON Theresa May möts av apptåder från de konservativa bänktrader då hon reser sig i parlamentet. "Det här är den viktigaste omröstningen under vår politiska karriär", säger premiärministern. Enligt May är det parlamentarikerens "heliga plikt" att se till att britererna som röstade för utträdet får ett brexit som är i landets bästa intresse.

Men varken britererna eller parlamentet gillar hennes avtal.

Det är den mest impopulära lagstiftningen i underhuset någonsin. När parlamentarikererna äntligen får rösta om Theresa Mays utträdesavtal, vilket skedde i tisdags, förlorar regeringen med den största marginalen i modern britisk politisk historia.

Oppositionen Labour utlyser som väntat en förtroendeomröstning. "Zombiepremiärministern" May måste avgå.

Men stämningen under onsdagens misstroendeomröstning är helt annan än under brexitomröstningen. Underhuset är inte ens fullsatt.

Regeringen vinner som väntat. Men marginalen är smal. Bara 19 röster ger Theresa May en seger. Nordirländska DUP:s tio röster är avgörande. Utan dem skulle regeringen ha förlorat. Det lilla värdeservatpartiet i en del av Storbritannien som annars sällan har mycket att säga till om vet precis hur mycket makt de har.

Faran är inte över. Labour säljs planera fler misstroendeomröstningar. Ända tills regeringen faller.

Mays version av brexit

Theresa May har från början utgått från att britererna röstade för brexit för att minska på invandringen. Det är därför en av hennes så kallade röda linjer alltid handlar om att lämna den inre marknaden, för att stoppa den fria rörligheten.

Många av de områden där "lämna" vann med stor majoritet har upplevt en kraftig invandring från Östeuropa under de senaste tio åren. I staden Boston i jordbrukargrevskapet Lincolnshire röstade 75 procent "lämna" år 2016. Antalet invandrare i staden hade stigit från 1000 till 16000 mellan 2005 och 2015.

En mätning av YouGov visar att 56 procent av britererna ansåg att "invandring och asyl" var den viktigaste frågan för Storbritannien

under dagarna före omröstningen. Men efter omröstningen har något hänt. Bara 27 procent av britererna anser nu att invandring är den viktigaste frågan. I stället oror sig majoriteten av britererna över brexit.

Nu pågår ett intensivt drama för att på något vis rädda situationen. EU-basarna Jean-Claude Juncker och Donald Tusk diskuterade brexitåtgärder på telefon med May i går, men inget av det som sades i samtalen har blivit känt. Samtalen skedde på önskemål från London. May förväntas tillbringa helgen på det officiella landstället Chequers. Allt sker under extrem tidsbrist.

Det var väldigt få som röstade "lämna" som föreställde sig ett sådant här kaos.

Helen Ronnie-Smith.

Ett splittrat land

Enligt den politiska journalisten Robert Peston är 50 konservativa parlamentariker redo att avgå om Theresa May förestår ett mjukare brexit.

"I något skede måste hon välja mellan ett brexit som kan godkännas av parlamentet eller att hennes parti splittras. Jag har inte uträffat en enda parlamentariker som anser att hon är redo att bryta upp partiet även om det är i nationens intresse", skriver han.

Utträdet orsakar också en djupare splittring. Majoriteten av skottarna och nordirländarna röstade för att stanna kvar inom EU. En mätning visar att nordirländarna förväntar sig en folkomröstning om en återförening inom de kommande tio åren.

Detta är unionistpartiet DUP:s värsta mardröm. Och DUP vill två saker som verkar motsägelsefulla. De vill inte ha en hård gräns mellan Irland och Nordirland och de kan absolut inte tänka sig att södra Mays brexit så länge avtalet innehåller den så kallade backstop-garantin.

Enligt undersökningen vill 43 procent av britterna ha ett fortsatt nära förhållande till EU med tillgång till den inre marknaden och med fri rörlighet. Foto: Alastair Grant/AP

Gräsrotsstödet för en ny folkomröstning växer. Foto: Frank Aupstein/AP

Svenska Helen Rennie Smith jobbar för att driva igenom en andra folkomröstning. Foto: Charlottna Buxton

"Det känns nu deprimerande att vara britt", säger John Hills. Foto: Charlottna Buxton

Garantin knyter Nordirland till tullunionen under en obestämd tid för att förhindra att en hård gräns uppstår på Irland. DUP är oroliga över att garantin ska skapa en gräns mellan Storbritannien och Nordirland.

Stödet för "stanna" ökar
Folkopinionen har börjat svänga. En mätning av YouGov som gjordes efter Mays förlust i parlamentet visar att 56 procent av britterna nu vill stanna inom EU, 44 procent vill lämna unionen.

Gräsrotsstödet för en ny folkomröstning växer. Rörelsen har fått namnet The People's Vote, folket omröstning. Men föreslagna är kontroversiella. Brexitörerna och de som stöder utträdet anser att det är odemokratiskt att britterna ska få rösta igen.

Svenska Helen Rennie-Smith, som bott i Storbritannien i sex år, är ordförande för den lokala grenen av organisationen European Movement i Wandsworth i sydvästra London. Hon jobbar med hundratals volontärer som lobbear för en andra folkomröstning.

Enligt henne finns det tre skäl att låta britterna rösta igen.

–Frågesättningen i den första folkomröstningen var ogenomtänkt och det var väldigt få som röstade "lämna" som föreställde sig ett sådant här kaos, kampanjen för "lämna" byggde på rena rama lögnar och väljarna har ändrat sig.

Men tros att stödet för "stanna" ökat är Helen Rennie-Smith orolig över hur det kommer att gå nu.

–Jag ser två olika scenarier. Antingen kraschar allt och vi får ett ännu värre kaos. Alternativet är att parlamentet beslutar om en ny folkomröstning där medborgarna får en chans att säga om de vill ha överenskommelsen eller stanna kvar i EU. Jag tror egentligen att vi bara kommer kunna få en klar bild av kaoset i historieböckerna.

"Deprimerande att vara britt"

–Hon har gjort sitt bästa, men Theresa May har den svåraste uppgiften en premiärminister haft sedan andra världskriget,

säger psykoterapeuten John Hills.

Han bor i grevskapet Yorkshire där majoriteten röstade lämna. En del av hans vänner röstade "stanna", andra röstade "lämna". Själva valde han till sist att rösta "stanna", men säger att han nu bestämt sig för att se det positiva med utträdet. Invandringen var aldrig en viktig fråga i hans bekantskapskrets. I stället handlade brexit om självsyre och frihet.

Enligt Hills känns det nu deprimerande att vara britt. Landet har blivit förödmjukat.

Theresa May har den svåraste uppgiften en premiärminister haft sedan andra världskriget.

John Hills.

–Vi har visat att vi är totalt splittrade. Alla har mycket att säga om vad de motsätter sig i stället för att bidra med något konstruktivt.

Han tycker inte att det borde hållas en andra folkomröstning, men säger att en del i hans bekantskapskrets ser det som den enda utvägen ur dödläget.

–Få har ändrat åsikt och många har redan förberett sig mentalt på att vi ska lämna EU. Jag tror att fler skulle rösta "lämna" i en andra folkomröstning än vi tror.

Norgemodellen en väg framåt?

En undersökning visar att majoriteten av britterna skulle föredra Norgemodellen – bara den kallas något annat. Universitetet King's College har bett britterna välja ett hurdant brexit de vill ha. Forskarna undvek att använda de benämningar som cirkulerat i medierna och beskrev i stället vad de olika versionerna innebar.

Enligt undersökningen stöder

43 procent av britterna ett fortsatt medlemskap i det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Alltså ett fortsatt nära förhållande till EU med tillgång till den inre marknaden och med fri rörlighet.

Det är ock så en av de fyra versionerna av utträdet som har en chans att godkännas av parlamentet. Men det kan bara hända om både Theresa May och oppositionsledaren Jeremy Corbyn viker in på nya spår och är redo att kompromissa. Även om båda i så fall riskerar att avsätras.

May måste förestå en ny plan för underhuser på måndag. Parlamentarikerna debatterar och röstar om den följande tisdag. De får samtidigt lägga fram sina egna brexitförslag och väntas rösta om en ny folkomröstning. Då är det två månader tills Storbritannien ska lämna EU.

På andra sidan Engelska kanalen förbereder man sig på att skjuta upp utträdet. I Bryssel är en del redo att ge britterna hela två år till att bestämma sig för vad de vill göra. ■